

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 18 K, za pol leta 9 K, za četrto leta K 4.50 in na mesec K 1.50. Posamezna številka stane 50 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Naša nesreča.

Ni dneva brez izdajstva. Vlada narodnih škodljivcev hiti, da bi porabila vsak dan in uro, da napravi kaj škode celemu narodu. Omenjali smo dosedaj sledeče slučaje: V demobilizacijski komisiji so pod ceno razprodajali stotine milijonov kron vredno blago. Računov, knjig, zapisnikov in protokolov pa ni. Drugič: pred nekaj tedni se je mudila v Sloveniji posebna komisija, da pregleda stanje naše industrije, ker je bivši ministrski svet sklenil, da bosta slovenska in hrvaška industrija kolikor le mogoče izdelovali vse za obnovo Srbije in da zato dobe valuto, ki nam jo zavezniki plačajo kot vojno odškodnino. Sedanja vlada je pa na željo Velizarja Jankoviča sklenila, da se to ne bo zgodilo, marveč da naj gre rajše dobra valuta v inozemstvo in da se blago naroči, kupi in izdela zunaj. S tem izgube nado na zaslužek ne le tvorničarji, marveč tudi delavci in kmečki producenti surovin in denar gre v tujino, mesto da bi se domača industrija razvila. Nič čudnega bi torej ne bilo, če bi se pri takem nerazumljivem postopanju preprosti ljudje začeli spraševati, kaj to pomeni? Nadalje: opozarjali smo že na to, da so klerikalci, pa tudi njihovi zavezniki na Hrvaškem, vzdignili strašni vrišč takrat, ko so demokrati začasno uredili valuto s pridržkom, da bo vprašanje novih novčanov končno določil parlament potem, ko bo izvoljen. Klerikalci so takrat napisali celo povodenj svojih člankov in še celo v proglasu, ki ga je novi hrvaški ban izdal ob nastopu, obljublajo, da odpravijo dosedanje rešenje valute. Toda takrat so že imeli dogovor s srbskimi radikali in sedaj so popolnoma zatajili rešenje valutnega vprašanja, ne samo onega, kakoršnega so sami obljubljali, marveč so šli ce-

lo tako daleč, da je sedanje rešenje definitivno in da to vprašanje sploh ne pride več pred parlament!

V teh štirinajstih dnevih, kar so na vladi, so torej napravili že veliko škodo. Toda to še ni vse! Uvedli so na novo izvoznice in si pridržali njihovo razdelitev. Seveda se sedaj vsak vprašuje, komu v korist? Nihče ne veruje, da je ta nova naredba v korist narodu, ker se vsakdo spominja na zloglasno uvedbo izvoznice pod ogrsko vlado.

To pa še ni vse. Zadnje dni so se pokazale še druge nove stvari.

Demokrati so v svojem volilnem načrtu dali več kot sedemdeset odstotkom žensk volilno pravico. Klerikalci so razgrajali, da je to mnogo pre malo in da morajo dobiti volilno pravico vse ženske in pri vseh volitvah. Njihovi kaplani so nabirali po vseh vaseh žeske podpise za žensko volilno pravico. Sedaj so izdali vse te svoje ženske, ter se na ta način izneverili vsem tem svojim političnim nevestam. Skupaj z radikali so zmašili nek nov volilni red, po katerem nimajo ženske sploh nobene volilne pravice.

Da posadijo vsemu skupaj še krono na glavo, molče na novo k temu, kar delajo srbski radikali z našo valuto. Ni jim še dovolj, da nočejo tega vprašanja pustiti pred parlament. V seji Narodne banke so včeraj s šestimi radikalskimi glasovi proti štirim demokratičnim glasom sklenili, da se stari srbski dinar ne potegne iz prometa in ne zamenja za novo dinarsko krono, tako da je cela valutna reforma odveč in da obdržimo še vedno dvojni denar in da smo še nadalje v isti nevarnosti kakor dosedaj, namreč da nastane med novim dinarskokronskim denarjem in starim srbskim dinarjem kurzna relacija, da pade naš denar na novo v

vrednosti, ter da s tem utrpimo novo silno škodo.

Izdali so torej valuto, izdali so parlament in volilno pravico in ženske. Če jim ostane še kaj obliub, jih izdado ob prvi priliki. Sedanja vlada je prava vlada narodne nesreče.

Klerikalci in viničarji.

Lažnjivi „Slov. Gospodar“ in hinavska „Straža“ se v zadnjih številkah kar cedita od ljubezni do viničarjev. Ker pa so to same besede, da bi zvalili ubogega viničarja in malega kmeta v svojo sleparsko stranko, bomo mi pokazali sedaj v vsaki številki to klerikalno lažiljubezen s številkami.

Poglejte viničarji in mali kmetje samo, kako vas vaši prijatelji plačujejo:

1. Stolni tehant v Mariboru g. Moravec plača svoje viničarje po 60 vinarjev na dan brez hrane;
2. gospod škof Napotnik vas plačuje po 80 vinarjev na dan;
3. mala posestnica in naša članica D. iz Lajteršp. plača svojemu viničarju poleg hrane še 10 K dnevno, inženir Valenta pa samo 80 vin. na dan;
4. milijonar Rapoc iz Maribora plača vas samo po 40 vin. dnevno;
5. mlinar Ignacij Staudekar na Ranci vas plačuje samo po 20 vin. na dan;
6. klerikalni agitator Kmečke zveze Ludvig Flucher v Sv. Petru pri Mariboru plačuje svoje viničarje po 16 krajcarjev na dan, medtem ko imajo viničarji pri upavi Brandis poleg hrane še 8 kron na dan. — Če mali posestniki lahko plačujejo večje plače, kakor je razvidno pri 3. točki.

LISTEK.

Kuta v ljudskem humorju.

(Konec.)

Sedaj se je oglasil majhen, neznamen hudiček: „Vladar moj, iznašel sem novo igro na karte, neumnejšo od vseh drugih. Ljudje ne delajo sedaj nič drugega, kot da sede in kvartajo. Cela, prej cvetoča posestva propadajo eno za drugim, doma se krega mož in žena, živina hodi lačna okrog in v celem okraju ne slišiš drugega kot o tatovih, samomorih in drugo. Nisem mislil, vladar moj, da se človek, ki se s svojo božjo podobo baha, pusti tako lahko od vsake vražje neumnosti zapejljati.“

Lucifer se je smejal in naredil nekako nerazumljivo opazko, ne preveč laskavo za Stvarnika. Prišli so še drugi vrangi. Vsak se je hvalil, kaj da je storil. Zapejlevali so žene k zakonolomstvu, našli

vse nesreče, ki so jih povzročili, od njih nahujskane, že itak zlobne žene itd.

Lucifer se je vprav po pekleno smejal in pripomnil je, naj se le nadalje držijo žensk, ker le te so vedno najboljše orodje hudiča. Tako so že vsi vrangi naznanili svoja junaštva, samo enega je še manjkalo.

„Kje je Opička; zakaj ni prišel na zborovanje?“ vpraša Lucifer. V tem trenutku se je Opička zbudil v svoji celici in bil je takoj na mestu. „Kaj si storil? Dolgo časa že pogrešam poročila od tebe.“

„O, nisem bil len, zvesto sem ti služil. Pridobil sem vse moje duhovne sobrate, ki se bodo v kratkem ubili in njih duše bodo šle naravnost v pekel.“

Predaval je potem obširno, kako je sistematično delal. „Zagotavljam te, da so že vsi zreli za nas in bodo vsi poseben kras za našo zbirko, ker imajo lastnosti, ki jih mora vsak pravi hudič imeti.“

Vsi vrangi so radostno zavriskali in začela se je godba, kakor doma v peklju. Hkrati nato so izginili. Kmetu je stal mrzel pot na čelu. Nekaj tako groznega še ni slišal, bilo je preveč za to pošteno dušo. Komaj je napočil dan, je stekel naravnost k gvardijanu. »O gospod gvardijan, pomislite, kaj sem po noči videl in slišal. Vi imate v samostanu vranga za kuharja. Ta Vam pripravlja pot v pekel. Vsi bodete izgubljeni, ako ga bodete nadalje ubogali«. Na dolgo in široko je pa še razložil, kaj je ponoči videl in slišal...

S pobešeno glavo je šel gvardijan v svojo celico in je premišljeval, kako je to vse prišlo. To premišljevanje je izzvenelo v sledeči monolog: »Res je, oče nebeški, predaleč smo šli. Res ga ni enega brata, ki bi ne imel preobteženo vest. Sam verujem, da ako bomo še eno leto tako živeli, nas nič več ne reši pekla in njegovih grozot.“

Daleč smo jo z našim vražjim kuharjem zavozili, ako ljudje sedaj tako od

tedaj vidimo, da so največji izkoriščevalci ubogega viničarja ravno klerikalci, ki imajo vedno polne gobce besedi o ljubezni do našega viničarskega in kmečkega stanu.

Veliki „prijatelj“ našega stanu je tudi nekdanji Nemeč, sedaj klerikalni kmečki zvezar Rudolf Pölzl v Lajteršperku, ki agitira proti temu, da bi se nam povišale plače. Pri tem delu mu zvesto pomaga nekdanji žandar Jeričev Lojze, ki tudi hujska, da se nam ne povišajo plače.

Taka je torej vaša ljubezen, hinavci! In vse to naša vlada, v kateri je podpredsednik dr. Korošec, katoliški duhovnik in drugi slovenski klerikalci, kot veleposestnik Roškar, pa nihče ne zgane s prstom!

Zdaj pokazite v dejanju vašo ljubezen, vi ljudske pijavke, zdaj pomagajte našemu ubogemu viničarju in malemu kmetu, dajte mu bolniško in starostno zavarovanje, dajte mu nov viničarski zakon, boljše plače!

Po vaših delih vas bomo sodili, ne po vaših gobezdavih obljubah!

Cene iz Slov. Goric.

A. HÖNIGSMAN:

Hlevski gnoj.*)

(Dalje.)

Množina gnoja je odvisna od stelje, močnejše če nastiljamo več bo gnoja. Množina gnoja pa je odvisna tudi od krme, živali in od tega kako ravnamo z gnojem. Pri gnoju pa ni samo gledati na množino, temveč na kakovost, to se pravi na to koliko ima redilnih snovi v sebi. V svežem gnoju ni toliko redilnih snovi kakor v isti množini razkrojenega gnoja n. pr.:

1000 kg svežega gnoja ima:		1000 kg razkrojenega gnoja ima:	
Dušika	4.5 kg	Dušik	5.4 kg
Fosforne kisline	2.0 "	Fosforne kisline	2.5 "
Kalija	6.0 "	Kalija	7.0 "
Apna	5.0 "	Apna	7.0 "

Redilne snovi, ki se najdejo v svežem gnoju so deloma težko raztopne, zaradi tega vidimo, da se gnoj počasi razkaja, ter izda gnojenje z njim za več let (v težki zemlji 3—4 leta). Hlevski gnoj pomnoži v zemlji tiste snovi, katere mi s pridelki (žetvijo) odvezujemo. Hlevski gnoj zemljo fizikalno izboljša. Zemljo rahlja, naredi vlažno, ter zemljo počrni, da je

* Vsled preobilice gradiva smo morali s temi članki začasno prenehati, sedaj jih bomo pa zopet nadaljevali. Uredništvo.

nas govore — zadnji čas je, da okrenemo na drugo pot in delamo pokoro. Sklinal je vse menihe in jim vse razložil. Govoril je tako ginljivo, da je marsikateri že čutil, kako ga hudič drži za vrat.

Vzdihajoč so vsi prisegli, sedanje življenje takoj opustiti. Gvardijan je uvidel, da je kes resničen. Brez nadaljnega obotavljanja je poslal po Opičko — in sedaj se je začelo preklinjanje in preklicavanje po vseh pravilih katoliške cerkve. Vrag je škripal z zobmi; konečno se je začel zvižati, češ, takih pobožnih govorov nobeden hudič ne more več poslušati; predno bi pa kdo pet naštel, ga ni bilo več — odletel je za vrata.

Za spomin so pustili menihi izsekati iz kamna velikega hudiča, pustili ga črno pobarvati in postavili so ga pred samostanska vrata.

Pobožni romarji si še danes pripovedujejo: »Tukaj so pred davnimi časi živeli pobožni menihi; tem je dal Bog moč, da so »panali« hudiča.« —

potem bolj vpojna. Razločuje se pa po kakovosti razne vrste gnoja, mi imamo štiri vrste hlevskega gnoja in sicer konjski, goveji, ovčji in prasičji. Dobro je, da se vse te štiri vrste gnoja mešajo, to se stori na ta način, da se ima za vse živali jedno gnojišče. Oglejmo si bližje posamezne vrste gnoja.

Goveji gnoj.

Govejega gnoja se pri nas največ pridelava. Ta gnoj je za vsako zemljo in za vsako rastlino. Goveji gnoj je mrzel, vlažen (voden), se počasi segreje in počasi razkroji; radi tega lahko z njim gnojimo močno, pa bolj poredkoma. Vzrok, da se počasi razkroji, je glavni ta, ker je reven na dušiku. Ker je mrzel, ga je dobro mešati s konjskim gnojem, ki je vroč in se potem hitro razkroji. Različne živali dajo različno množino gnoja, n. pr.: od krave s težo 400 kg se dobi 100 q gnoja, če je težja se dobi pa tudi 120 q na leto, zlasti če močno nastiljamo, zato si moramo že vnaprej delati proračune, da vemo koliko bomo rabili gnoja ter si potem pripravimo zadostno število stelje. Od delavne živine, mlade in take, ki se pase, bo le kakih 60 q na leto, ker veliko gnoja zunaj zgubi. Sestava govejega gnoja se menjava; čim bolj krmimo živino, tem več bo imel gnoj dušičnatih snovi v sebi. V 1000 l scalnice se dobi celo 7 kg dušika.

Praščji gnoj.

Praščji gnoj je slabši kot goveji gnoj, je še bolj voden, ter ima tudi manj dušika. Gnoj pitanih praščev je boljši. V 1000 l scalnice je le 3 kg dušika, zato ga moramo mešati z drugim gnojem. Pri prašču se dobi pri majhnem 13—20 kg, pri velikem 15—25 kg gnoja na ieto.

Konjski gnoj.

Je bolj suh kot goveji gnoj. Je bogat na dušiku in vroč, se hitro razkroji, mi pravimo, da zgori. Konjski gnoj je zelo dober za mrzle, glinaste, vlažne zemlje. Ker je vroč, se v lahkih zemljah hitro razkroji. Zato je najboljši, če se ga meša z govejim in praščjim gnojem, ter se s tem druga dva, ki sta mrzla in slabša izboljša. Dobi se le 50 q gnoja od enega konja na leto in to le tedaj, če se pravilno ravna. V 1000 l scalnice je 12 kg dušika.

Ovčji gnoj.

Ovčji gnoj je podoben konjskemu, je suh in vroč. Iz tega vzroka je treba ovčam manj nastiljati, kakor goveji živini, ovčji gnoj se hitro razkroji, ker je bogat na dušiku. Je dober za težke, vlažne zemlje. V 1000 l scalnice se nahaja 14 kg dušika. Dobi se ga le 4—6 q na leto.

(Dalje sledi.)

Iz Kmetsko-delavske zveze.

Plakati za shode K. D. Z. so že tiskani in se jih lahko naročuje pri osrednjem tajništvu. Naslov za enkrat: Uredništvo »Ljud. Glasu«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/l.

Osrednje tajništvo K. D. Z. dobi s 1. majem svoje lastne prostore, do tedaj naj pa naše podružnice in naši člani oprostite, če ni vse v takem redu, kakor si želimo sami.

Vse tiskovine za K. D. Z. založi osrednje tajništvo in so že v tisku. Upamo, da bomo vsaj članske izkaznice lažko razposlali že v desetih dneh.

Kaj hoče K. D. Z. Ta drobna brošurica, ki smo jo natisnili v 5000 izvodih je že pošla, znak, kako silno zanimanje vlada za našo K. D. Z. po deželi. V kratkem pa izide II. izdaja, ki bo močno popravljena in izboljšana. Zlasti že sedaj opozarjamo na popravljena pravila.

Vsem posameznim naročnikom knjig naznanjamo, da nam naj denar vnaprej pošljejo, ker sicer se ne bo oziralo na njihova naročila. Po povzetju bi pa preveč stalo.

»Kmetsko delavska zveza« je ustanovila že sledeče podružnice: v Vodica, Radečah, Gorjah, Selcah, Boh. Bistrici (v mariborskem okrožju), Lajteršperk, Št. Peter in Pivola. Vse te podružnice prosimo, da nam takoj pošljejo natančen seznam članov in odbora.

Zatiranje trtnih bolezni v pomladnem času.

Pri nekaterih trtnih boleznih, bodisi glivičnih ali po živalcah (mrčesu) povzročenih, ne zadostuje, da jih zatiramo samo v času njih razvoja, t. j. ko trta raste temveč tudi tedaj, ko trta miruje. Za to delo je najbolj prikladen čas konec zime ali pa začetkom pomladi, kmalu preden prične trta rasti.

Sem spadajo od živalskih škodljivcev vinske trte zlasti kiseljak in razne pršice, od rastlinskih (glivičnih) pa črni palež in trtna plesnoba ali oidij.

Zatiranje kiseljaka, ki nam razjeda meseca junija trtni cvet in jeseni grozdne jagode, obstoji v tem, da uničujemo njegovo zalego, ki se v obliki rjavkastih, belo odetih hub skriva pod razpokano trtno skorjo, v svrznih luknjicah šparonov in reznikov itd. V to svrhu je obenem z režnjo razpokano skorjo na starem trtnem lesu dobro odrgniti, najbolje s posebno, iz žičnih obročkov spleteno rokavico ali pa z žično, ne pretrdo krtačo. Vse odrezke (rezje ali rezino) spravimo pa kakor hitro mogoče iz vinograda in jih sežgemo.

Vinske pršice, ki povzročajo kodravost ali pršičavost trtnega poganjka, lista in zaroda* pa zatiramo najtemeljiteje na ta način, da obrezano in na prej opisan način osnaženo trto po vseh njenih nadzemskih delih namažemo z močno žveplovo-apneno brozgo.

Žveplovoapnena brozga se pripravlja s kuhanjem apna z žveplom. Tvorniško jo izdeluje kemična tvornica inženirja Franz Zmerzlikarja v Nemškem Vagramu (D.-Wagram) na Nižje Avstrijskem.

Ker se ta snov na zraku hitro pokvari, se spravlja in pošilja v kosistrastih posodah ali v primernih steklenicah, ki jih je najbolje v svrhu napolnitve doposlati tvornici. Žveplovo-apneno brozgo se tikoma pred uporabo pomeša s trikratno množino vode in se s to zmesjo s pomočjo čopiča ali okoli palice ovite cunjice vsi nadzemski deli trte skrbno namažejo. Prvič nateremo trte takoj po končani režnji, drugič pa preden prične trta odganjati.

Ta brozga ni pa samo izvrstno sredstvo proti zalegi trtnih pršic in drugih drobnih živalskih škodljivcev, temveč uničuje vsled žvepla, ki ga vsebuje, tudi v obilni meri zimske trose in razmnoževalne organe raznih glivic, predvsem trtne plesnobe ali oidija.

Glivica, ki povzroča trtno plesnobo (oidium Tuckeri) prezimuje, kakor kaže že izkušnje izvedenih veččakov, na trtnem lesu, in sicer na enoletnih trtnih mladikah.

Glivica prezimuje v obliki zimskih trosov (peritecij) na grozdnih pecljih in vilicah, vendar pa je ta zimska oblika glivice precej redka. V veliko večji meri prezimi glivica v obliki micelija ali podgobja (nitk), in sicer deloma v trtnih popkih (očesih) samih, deloma pa na trtnih

* Glej spis »Krzljivost ali okrnjenost trt«, ki se dobi v ponatisu kot 42. števil. »Gospodarski« navodil pri Slov. kmet. družbi v Ljubljani.

mladikah, kjer tvori za to bolezen značilne rdeče-rjave lise. Odtod, zlasti pa iz popkov (očes), preide glivica na razvijajoče se poganjke in na njih zarod, ki ga potem okuži.

Dasi inamo, zlasti v zmletem žveplu, izvrstno sredstvo za zatiranje oidija v poletnem času, vendar ne moremo z njim zatreti zinskih organov glivice. Mnogi vinogradniki se pritožujejo, da se v nekaterih vinogradih, zlasti v za to bolezen posebno ugodni legi in zemlji, z nobenim sredstvom ne morejo ubraniti plesnobe.

Brez dvoma se je v takih slučajih glivica že na lesu in popkih trte tako močno vgnezdila, da je njenemu miceliju v poletnem času težko priti do živega.

(Dalje sledi.)

Naročajte, berite in širite med ljudstvo!

1. **Ljudski Glas.** Glasilo „Kmetstvo delavske zveze“. Izhaja vsako sredo. Člani KDZ ga dobe brezplačno, za ostale velja četrtletno K 6.—, celoletno K 24.—. Oglašajte v njem.

2. **Fran Erjavec: Za staro pravdo.** To je knjiga, ki v poljudni obliki razpravlja o najvažnejših vprašanih našega kmetstvo delavskega ljudstva, zato bi jo ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši. Stane K 6.—.

3. **G. Keizer: Don Correa.** Velezanimiva povest, ki jo bo z veseljem bralo staro in mlado. Cena K 3.—.

4. **Jurij Skopec: Kaj hoče Kmetstvo delavska zveza?** Knjižica obseva program, pravila in vsa navodila za ustanovitev krajevnih organizacij KDZ. Knjižica je namenjena propagandi, zato se razpošilja najmanj 10 izvodov skupaj. 1 izvod stane 60 vin.

Ljudstvo, zavedaj se, da leži le v organizaciji in izobrazil tvoja moč. Neizobražena masa je najzvestejši suženj kapitalističnim strankam, zato v vsako hišo naše liste, knjige in brošure. Organizacijam ni treba pošiljati denarja naprej in dobe 10 odstotkov popusta v prid blagajni kraj. organizacije. Vse knjige se naročajo v

Upravi „Ljudskega Glasu“,
Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Dopisi.

Iz Bohinjske Bistrice.

Zadnje nedeljo se je vršil tu lep shod K. D. Z. Obiskan je bil zelo dobro. Govornik iz Ljubljane nam je v poljudnih besedah razložil politični položaj in potrebo organizacije revnega kmetkega ljudstva. Navzoči so z zanimanjem in odobravanjem sledili govornikovim izvajanjem. Nekoliko vsajal se je le nek zaslepljen revček iz »Samostojne km. stranke«, ki še vedno ne ve, da je ta stranka samostojna le v toliko, v kolikor ji dovolijo ljubljanska »Jadranska banka«. Pa se bo že izpametoval. Osnovala se je tudi krajevna organizacija K. D. Z., h kateri je pristopilo veliko število članov. Nepričakovano zanimanje je vladalo tudi za naše knjige in brošure. Ljudstvo povsod uvideva, kje so pravi njegovi prijatelji.

Št. Ilj v Slov. Goricah.

Pri nas vlada veliko zanimanje za Kmečko-delavsko zvezo, pristopilo je dosti novih članov in z veseljem se čita Ljudski glas, ki gre od hiše do hiše. — Raznesla se je zopet novica, da je neki tukajšnji klerikalni veljak izročil nekemu drugemu klerikalnemu voditelju vsoto 30.000 K, da jo naloži v hranilnici. Ta gospod pa je denar menda pri kartah zaigral, zato veliko razburjenje. O tem bomo še poročali.

Zgornja Sv. Kungota.

Pri nas je ljudstvo ogorčeno nad klerikalnim hujskačem Žebotom ter težko pričakuje, da se že ustanovi podružnica Kmečko-delavske zveze.

Viničarski in kmečki shodi

so prepovedani od klerikalne vlade na levem bregu Drave. Pogledajte možje, taki so vaši prijatelji. Boje se naše resnične besede, boje se naše pravične Kmečko-delavske zveze, zato so nam prepovedali shode v Slov. Goricah. To je zopet dokaz, da je na naši strani pravica! — Pa vse to ne bo pomagalo klerikalcem!

Sv. Miklavž pri Mariboru.

Nedeljski naš shod je Florjančičevemu Jakatu in njegovemu bratu Toneru zmešal glavo. Ta dva možakarja se kar ne moreta privaditi na to, da ne bosta v naši občini več gospodarila, kot bosta ona hotela. Tudi par Samostojnežem ni všeč, da smo mi najmočnejša stranka. Pa je že tako! Shod je bil dobro obiskan, ceravno se pri misijonu in povsod hujska zoper nas. Možakarji, tudi vam se bodo se oči odprle in prišli boste tja, kamor spadate, v našo Kmečko-delavsko zvezo, v našo stranko.

Hoče pri Mariboru.

V naši občini je klerikace naša stranka tako zmešala, da so brz narocili misijon. Kaplan Klun, ki moč in dan agitira za Kmečko zvezo je ves iz sebe. Ljudstvu pa so se odprle se boj oči, kajti sedaj vidi in sliši samo, kako klerikalci hujskajo v cerkvi zoper svoje bližnje, kako lažejo in delajo ljudi neumne. V nedeljo je veliko moz odšlo iz cerkve, ker se ni razlagala bozja beseda, ampak samo hujskalo in zmerjalo cez našo stranko. Sram vas bodi farizeji, bojte se ljudske sodbe! Dan se bliža!

Vrhovo pri Radečah.

V nedeljo 7. marca se je vršil na Vrhovem javen ljudski shod, na katerem je poročal državnozbornski poslanec sodr. I. Kopač iz Ljubljane, shodu je predsedoval sodr. Pičinin. Kakor dopoldne v Radečah, tako je bila tudi popoldne na Vrhovem dobra udeležba, gostilniški prostori g. Burkelca so bili veliko premajhni in se je mogel vršiti shod zunaj na vrtu. Zadržali smo se, ko je prišlo na shod toliko žen in deklet, ker to ni nikjer pri nas navada. Čudili smo se tudi, da je bilo vse tako mirno in tiho kakor v cerkvi, ko je sodr. Kopač pojasnil delovanje v državnem zboru v Beogradu. Govoril je dve in tričetrt ure. Zel je veliko in splošno odobravanje za njegov nastop v državnem zboru. Po končanem govoru sodr. Kopača je sodr. Pičinin prečital resolucijo, ki je bila sklenjena na občnem zboru K. D. Z. v Ljubljani in dal na glasovanje ter je bila z zadovoljstvom enoglasno sprejeta. Potem je v kratkih besedah zaključil ta imponantni shod.

Iz Radeč pri Zidanem mostu.

V nedeljo, 7. marca 1920 se je vršil v Radečah ljudski shod v gostilni gosp. Hallerja. Udeležba je bila nepričakovano velika, obe dvorani sta bili polni, odzunaj, v veži in v kuhinji so bili ljudje vseh strank, ki so z radovednostjo prišli poslušat našega državnozbornskega poslancu sodr. I. Kopača. Ob 11. uri dopoldne je sodr. Pičinin tvoril shod, pozdravil in se zahvalil vsem za njih udeležbo. Za predsednika je bil izvoljen tudi enoglasno sodr. Pičinin, za zapisnikarja pa sodr. Bregar. Po kratkem govoru je predsednik podal sodr. Kopaču besedo, ki je v eno en četrt ure trajajočem govoru podal ljudstvu dve sliki. Prva slika, ki jo je orisal je bila kapitalistična, druga je bila proletarska. Ko je orisal prvo kapitalistično, je ljudstvo, ki je mirno in pazno poslušalo, bilo jako ogorčeno in z njihovih obrazov se je videlo, da je ljudstvo do grla sito teh krvososov in da ne marajo biti sužnji še nadalje ter da mora biti enkrat za vselej konec takšnega družab-

nega sistema. Ko je orisal drugo proletarsko sliko, ki je hlapčevala kapitalizmu in morala 5 let prelivali kri in umirati v hudih mukah, je trnila marsikom solza, ali ko je spodbujal v svojem imponantnem govoru navzoče, da naj se zanašajo samo na njihovo pomoč, kakor so storili to na Ruskem in v drugih državah, da le tedaj, kadar bode združen mali kmet, bajtar, mali obrtnik, posej, z industrijskim delavstvom, le tedaj se bo rešil mali človek kapitalističnega jarma, le tedaj si bo pridobil enake človeške pravice in svobodo, rekel je, vse v lastno delavsko strokovno organizacijo, da bo armada močna stopila v boj za njih svobodo in pravice in zmagala bo naša. Govornik je žel burno odobravanje in pohvalo, nato je predsednik vprašal navzoče, če želi kedo besedo. Ker se ni nihče oglašil, je prišel na drugo točko dnevnega reda, ustanovitev Kmetke delavske zveze. Ker je sodr. Kopač že v svojem govoru pojasnil stališče malega kmeta in delavca in potrebo organizacije, je bila druga točka kmalu rešena. Vsi navzoči so odobrvali ustanovitev K. D. Z. Nato se je prišlo na tretjo točko, volitev odbora. Sodr. Pičinin je prečital imena ter naznanil, da so bili dotični izvoljeni na seji ter naj se jih predlaga na ustanovnem občnem zboru za izvolitev. Vsi navzoči so bili zadovoljni in so enoglasno izvolili predlagane sodruge v odbor. Tako smo ustanovili tudi v Radečah podružnico K. D. Z., ki je bila že zaavnej jako potrebna. Torej sedaj, ko jo imamo, pa bo tem boljše in hitreje treba se oprijeti dela, ki naš čaka, da uresničimo naše želje, zato vsi na delo. Kmetje, delavci, ne pozabite na besede Karla Marksa, »Proletarci vseh dežel, združite se!«

Tako je končal naš shod z zadovoljstvom in željo vseh, da bi sodr. Kopač še večkrat nas obiskal, zato se njemu za njegov poduk in njegov trud najtopleje zahvaljujemo. Vsem pa kličemo: Naprej! Vsi v boj do končne zmage! Vsi v Kmetstvo delavsko Zvezo.

Organisti!

Slov. Gospodar, čigar zvesti sluge in še prodajalci istega vas v svoji 9. številki na strani 5, imenuje v drznosti napredne stiskače orgelj. Da vas imenuje stiskače orgelj, zasmehuje s tem vašo itak slabo plačano službo ter jo smeši naravnost v javnost. Slov. Gospodar ni nikdar bil vaš zagovornik ter sploh nikdar zagovornik proletarca. Dokaz vam bodi, dragi stanovski tovariši to, da vas javno smeši in ako se je že v kateri številki potegoval za vas, ali vam je priporočal stanovsko organizacijo in ali je že črnil kak zastopnik kmečke zveze o vaši bedi na pristojnem mestu? Grozi vam celo v imenovanju štev., da bo gg. župnike opozoril, da vas primejo za ušesa, to vam bo gotovo dal kot uslugo za vaš trud pri delovanju kmetke zveze kot draginjsko doklado. Torej dragi tovariši, brco za brco. Stariši, kateri imate sina in bi rad bil organist, dajte ga raje učiti kakršnegakoli rokodelstva, ako pa že sili v šolo ali bi ne bilo boljše, da bi postal učitelj in s tem narodu veliko koristil. Organist pa ni drugo, kakor sluga župnika in njegove kuharice, je pač neplačani stiskač orgelj. In orglarske šole še vedno pospešujejo število revežev, država pa spi, ceravno se ji dela s tem velika škoda. Več v kratkem. — Organisti!

Črešnjecvi pri Gornji Radgoni.

Dne 29. februarja se je vršil v Črešnjecih ljudski shod socialnodemokratske stranke, akoravno so se nekateri farovski podrepaniki na vso moč trudili da bi ga preprečili. Te velike osebnosti so: g. kaplan iz Sv. Petra pri Gornji Radgoni, Sitzredakteur od »Murske Straže«

Jerebič Franc, Neudauer Alois, tajnik St. Peterske posojilnice in verižnik ob enem in občinski predstojnik Santl Franc v Črešnjevcih. Prostoru gostilne Zupančič so bili nabito polni. Govoril je sodr. Kaučič iz Maribora, a na večkratni medklic od strani Sitzredakterja »Murske Straže« je govornik s krepkim odgovorom zavezal jezik temu klerikalnemu osl.: tako, da je doživel velikanski poraz. Govornik je žel burna odobravanja; zanimivo je, da je najel g. Sitzredakteur Jerebič Franc 5 mož z močnimi palicami, katere je napojil z vinom, da bi nabili (pretepli) govornika, a zgodilo se je narobe ker navsezadnje bi bili ti klerikalni tepci sami od svojih pristašev tepeni, ako bi naš govornik ne bi pomiril razdražene duhove. Torej g. Sitzredakteur Jerebič, Neudauer, Santl et Kompagnia bella. na svidenje v kratkem, a pazite na svoje glave, ker vedno ne bomo mi tako prijazni in vas branili pred batinami. Postavili smo si organizacijo soc. dem. stranke, in so bili izvoljeni v odbor: Preds. Zager Franc, tajnik: Rudolf Martin, blagajnik: Gomilšek Otto in Skremka Fritz kot odbornik.

Gorje pri Bledu.

V nedeljo, dne 14. t. m. se je vršil tukaj ljudski snod K. D. Z., katerega se je udeležilo nad 200 zborovalcev. Na shodu je poročal en sodrug iz Ljubljane in eden iz Jesenic. Ljudstvo je zelo pazno sledilo izvajanjem govornikov, ter navdušeno pritrjevalo z medklici. Za brosure, katere je imel sodrug s seboj se je kar trgalo, tako, da jih je bilo premalo da bi se moglo vsem postreči. Na tem snodu je ljudstvo pokazalo, da se zaveda, katera stranka je stranka pravice in ktera se poteguje za proletarsko ljudstvo. Po shodu je bilo vpisovanje članov, katerih je precej pristopilo k org. K. D. Z. in ustanovni občni zbor. Le tako naprej, ker le pod ruščo zastavo nam je zasigurana zmaga.

VSEM DOPISNIKOM.

Vse dopisnike prosimo, da nam oprostite, če vsled pomanjkanja prostora ne moremo takoj objavljati vseh dopisov. Kar je važnega, pride počasi vse na vrsto.

Zlasti nujno prosimo dopisnike, naj bodo kratki. Poročajo naj le res važne stvari, ne pa celih strani, ker tega ni mogoče vsega objaviti. Pišejo naj razločno, na eno samo stran in s črninko.

Uredništvo.

Shodi K. D. Z.

K. D. Z. priredi z dnevnim redom:

1. Ljudski shod.
2. Vpisovanje v kraj. org. K. D. Z.
3. Ustanovni občni zbor K. D. Z.

naslednja zborovanja po Sloveniji.

V petek, 19. marca t. l.

V Podnartu: ob 9. uri dopoldne pri g. A. Pogačniku.

V Sp. Besnici: ob 3. uri popoldne pri Fr. Erženu št. 47.

V nedeljo, dne 21. marca t. l.

Malenše pri Kostrivnici: ob 2. uri popoldne v gostilni Kodrič.

Lemberg: ob 4. uri popoldne v gostilni Lavrenčak.

V Čatežu: ob 8. uri zjutraj v gostilni M. Kodrič.

V Brežicah: ob 2. uri popoldne pri Črnem orlu.

Zg. Bela pri Predvoru: ob 1. uri popoldne v gostilni J. Štular.

V Stražišču ob 3. uri popoldne na Gaštetju.

V Šmilhelu pri Novem mestu ob 3. uri popoldne pri Hrastarju.

V četrtek, 25. marca t. l.

V Zabrežnici pri Žirovnicah: ob 3. uri popoldne pri Urbanovcu.

V nedeljo, 28. marca t. l.

V Pišecah ob 8. uri zjutraj pri Kunaju št. 85.

V Kapelah pri Žepelovcah: ob 2. uri popoldne v gostilni A. Beble.

V Semiču ob 8. uri zjutraj.

V Petrovi vasi ob 2. uri popoldne.

V Blokah ob 8. uri zjutraj.

Pri Sv. Trojici pri Blokah ob 11. uri dopoldne.

V ponedeljek 5. aprila t. l.

V Tacnu pod Smarno goro.

Na Brezovci pri Ljubljani.

Na Crnučah pri Ljubljani.

Pod Lipo pri Vrhnikih.

V Rudniku pri Ljubljani.

V nedeljo, dne 11. aprila t. l.

V Rogatcu ob 10. uri dopoldne v gostilni Votom. Govori sodr. Prepelah.

V Rogaški Slatini ob 2. uri popoldne, hotel Pošta. Govori sodr. Prepelah.

Zaupniki, skrbite za veliko udeležbo. Opozorjamo vse zaupnike, naj nam pri prošnjah za shode vedno navedejo tudi lokal, kjer bi se shod vršil in pa uro, kdaj naj se vrši.

Osrednje tajništvo K. D. Z.

Etbin Kristan.

Starejši naši sodrugi se gotovo spominjajo imena enega naših najodličnejših sodrugov in voditeljev — Etbina Kristana, ki se nahaja že nekaj let v Ameriki in vneto deluje med tamkajšnjim slovenskim delavstvom.

Po aven naših sodrugih, ki sta se te dni vrnila iz Amerike, posija naši stranki iskrene pozdrave in sporoča, da se popolnoma strinja in da odobrava politiko, ki jo je vodila naša stranka doslej. Izjavlja, da ima tudi on velike krize in težave z mladimi vročekrvneži, ki rujejo in hujskajo med slovenskim delavstvom v Ameriki in se nazivajo sami po krivici komunisti.

Kot najjasnejši dokaz svojih simpatij za našo stranko je dejstvo, da so na njegovo inicijativo zbral ameriški sodrugi ogromno uarilo 10.000 dolarjev, to je pol milijon kron in ga poklonil naši stranki za njeno delo med ljudstvom. Denar je že v Ljubljani. Smešno je tedaj in grda laž, ki jo trosijo oni nesrečni in marjostevini zapeljanci, ki so odpadli od naše stranke, češ, da je tudi Etbin Kristan z njimi. Izjavil je dalje, da se v najkrajšem času vrne v domovino in stopi zopet na čelo naše stranke. Mi vsi, ki poznamo njegovo delovanje že odpreje, se ga iskreno veselimo in mu klucemo: »Čim preje na pot!«

Po svetu.

Na Nemškem

so se zgodili veliki dogodki. Nekdanji vojni hujskaci, ki so krivi silne nesreče nemškega naroda, še niso izpanetovani. Rujskati in ruvali so po svojem plačanem časopisju zoper

socijalistično vlado,

ki je v teh težkih časih tako spešno vodila ki je v teh težkih časih tako uspešno vodila drž. krmilo. Hoteli so jo vreči in vzpostaviti zopet vlado grofov, baronov in generalov s cesarjem Viljemom na čelu. Pri volitvah se jim poštenim potom to ni posrečilo, ampak se je velika večina, nad 13 milijonov volivcev, izrekla za socija-

liste. Začeli so ruvariti na skrivnem. Najeli so nekaj regimentov dobro plačanih in napojenih vojakov, na gosto pomešanih s spodenimi častniki in z njihovo pomočjo so uprizorili v petek, 12. t. m.

veliko protirevolucijo

v Berlinu. Ker vlada ni razpolagala z zanesljivim vojaštvom, je morala zbežati in v Berlinu jej zavladała zopet militaristična diktatura z generalom na čelu, ki hoče poklicati najbrže zopet

cesarja Viljema

nazaj. Računali so pa slabo. Kakor je posneti iz dosedanjih poročil se pripravlja

socialistično delavstvo na odpor,

ki bo nad vse odločen. Proklamirali so generalno stavko v vsej Nemčiji, ki mora streti nadutost cesarskih generalov. Pa tudi iz posameznih nemških pokrajin prihajajo poročila, da se ne uklonijo Berlinu. Vse kaže, da stoji Nemčija pred hudo

državljansko vojsko,

ki bo to nesrečno ljudstvo še bolj upropastila. Seveda je jasno, da te cesarske in generalske komedije tudi ententa ne bo mirno gledala in da bo najbrže prodirala v Nemčijo. Pripravljajo se vsekakor veliki dogodki in nihče še ne ve, kako se bo stvar razvila. Ta slučaj nam zopet jasno kaže, kako krvavo je delavstvu potrebna

pametna politika,

ki računa z življenjem in s položajem ter ne tišči z glavo skozi zid, kakor zahtevajo nekateri mladi in nezreli vročekrvneži tudi na Slovenskem.

Turke

bodo iz Evrope popolnoma pregnali. Carigrad zasedejo Angleži. Store to baje zaradi nečloveških grozovitosti, ki so jih uganjali Turki nad Armenci. Poklali so jih na tisoče in tisoče.

Jadransko vprašanje

stoji tam, kjer je stalo preje, a vsled Wilsonove odločnosti se bodo morali Lahi najbrže počasi udati. Se že pripravljajo, to nam dokazuje ministrska kriza na Laškem, ki je izbruhnila te dni.

☉ Iz naše stranke. ☉

Vse meščansko časopisje se na vse grlo dere in laže o razkolu v naši stranki zlasti priden je „Domoljub“. Mi smo vsi stvar pojasnili že v zadnji številki. Dodatno k temu sporočamo še naslednje, da bodo naši bralci in sodrugi točno poučeni, kaj je na vsej stvari:

Nasprotja so obstojala že precej dolgo. Na eni strani stara garda, preizkušena v bojih, na drugi strani par mladih vročekrvnežev, ki so prišli v stranko šele včeraj. Ti so hoteli napraviti kar čez noč bogsigavedi kaj vse in tiščati z glavo skozi zid. Ker se pa resna in pametna stranka ne more in ne sme spuščati v nobena pustolovstva, ampak mora biti njen namen čim največ koristiti delavnemu ljudstvu, smo šli za nekaj časa tudi v vlado in tam izbojevali tudi nešteto velikih koristi za ljudstvo. Ko smo videli, da se ne da ničesar več izbojevati, smo zopet izstopili. Vse to pa tej pečnici ni bilo všeč in so že precej dolgo rovali zoper stranko in njene voditelje. Čeprav so prvotno sami najbolj vneto zagovarjali tako taktiko.

Končno so šli in iz stranke izstopili ter osnovali svojo lastno „Delavsko socialistično stranko za Slovenijo“. Njeni voditelji so g. dr. Lemež, g. inž. Gustinčič in g. Golouh. Ti gospodje hodijo sedaj po deželi, lažejo in obrekujejo našo stranko in vabijo ljudstvo, da bi prestopilo k njim. Ne sramujejo se prav nobenega sredstva. Naše delavstvo po svoji ogromni večini noče ničesar slišati o teh novih prorokih,

ampak se zvesto drži stranke, ki ga je desetletja vodila v boje in k zmagam.

Naša „Kmetško delavska zveza“ se v ta spor ne vtika, ampak bo šla odločno po načrtani poti, ki jo ji narekuje **socialno demokratični program**. Socialno demokratična stranka je edina, za katero bomo šli, ker jo poznamo in ker se je pod njeno zastavo borilo revno ljudstvo nad vse uspešno doslej.

Toliko enkrat za vselej o tej stvari.

☒ Iz naše države. ☒

Belgrajska vlada samodržcev se krha. Celo v sedanjem „parlamentu“ nima za seboj ne kvoruma, ne večine, zato se zdi, da so njeni dnevi šteti. Dalmatinski poslanec Smoldaka se trudi, da bi sestavil vlado, v kateri bi bile zastopane vsaj vse glavne in največje stranke. Socialisti skoraj gotovo ne gredo več v vlado.

Izvoznikarji. Klerikalna belgrajska vlada je zopet sklenila izdati izvoznice za več sto vagonov živil. Dr. Breje pa farba ljudstvo, da je prepovedal ves izvoz.

Kmetijski list, to trobilo liberalnih samostojnežev, ki so pa samostojni le v toliko, kolikor dovoli velekapitalistična liberalna „Jadranska banka“ v Ljubljani, se začinja vedno pogosteje obregati ob našo KDZ. Seveda, oni so mislili, da bodo v bodoče kar sami komandirali po deželi, sedaj jim pa naša KDZ deluje že prav močne preglavice. Prijatelji, ne bo drugače, ko sprijazniti se z dejstvom, da spadata v vašo liberalno samostojnost vsi veliki gruntarji, birtji, stacnarji, podeželski verižniki ter oderuhi itd., — v našo KDZ. pa revno ljudstvo. Pri volitvah se bomo pa pomerili in videli, katerih je več in kdo bo vladal.

Podpora beguncem. Okrajna glavarstva so dobila naročilo, da vsem tistim beguncem, ki se nameravajo vrniti v domovino do 31. t. m. v svrhu obdelovanja svoje zemlje, izplačajo tudi za mesec april v naprej podporo, da si morejo oskrbeti semena.

„Domoljubu“ za ušesa. Ta umazana klerikalna cumja, ki že vse svoje življenje laže, obrekuje, hujska in zavija ter poneumnjuje naše ljudstvo, se v svoji zadnji številki zaganja v našo KDZ. Le kričite, hinavci, a vse vam ne pomaga nič, vaše trdnjave se podirajo, ljudstvo vas trumoma zapušča. Jezi se na naše 3 K mesečnih prispevkov. Gospodje, povejte raje, za koliko ste vi že okradli in ogoljufali naše ubogo ljudstvo. Povejte raje, koliko izda naše ljudstvo za cerkve, ofre in druge take stvari, zlasti pa za duhovnike, ki žive le zato, da vganjajo klerikalno politiko v hiši božji. Kaj naredi duhovnik en korak zastonj?

Velik požar v Radovljici. 7. t. m. dopoldne je Predtrgom pri Radovljici izbruhnil velik požar, ki je upepelil 8 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Gasit so prihiteli požarne brambe od blizu in daleč, iz Tržiča, Kranja in drugod. Tudi ljudstvo v vseh krajih Gorenjske je hitelo v Radovljico pomagat. Kako je ogenj nastal, ni še znano.

Na Hrvaškem se že vrše občinske volitve. Zmagujejo socialisti in klerikalci, druge stranke, zlasti liberalne, propadajo na vsej črti. Tudi pri nas bo glavni boj med socialisti in klerikalci. Če hočemo vreči klerikalce, hitimo z ustanovitvijo K. D. Z.

Gospodarske vesti.

Modro galico dobimo iz Angleške. Cena bo na debelo 14 do 15 K za kg.

Petroleja iz Amerike ne bo, ker ves proizvod potrebujejo doma.

1600 vagonov sladkorja dobimo iz Čehoslovaške, zato pa bomo izvozili tja 1100 vagonov živil.

Sladkor v Beogradu se prodaja po 6 dinarjev, t. j. 24 K za kilogram.

Izvoz iz Koroške prepovedan. Vlada je prepovedala izvoz goveje živine, prašičev in sploh vseh življenjskih potrebščin iz Koroške.

Zamenjava kronskih bankovcev je podaljšana, in sicer za bankovce po 100 kron do 15. aprila, rok za druge bankovce se pozneje razglasi. Ni se pa podaljšal rok za zamenjavo tisočkronskih bankovcev.

Cepilni tečaji za vinogradnike. V torek 30. marca 1920 se vrši pri državni trtnici v Bršlinu pri Novem mestu cepilni tečaj za vinogradnike, da se priučijo v suhem cepljenju, vlaganju, kalenju in šolanju ameriških cepljenih trt. Začetek ob osmi uri zjutraj. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se zgasi vsaj do 25. marca 1920 pri državnemu vinarskem nadzorništvu v Novem mestu. Zlasti se priporoča, da se tega zelo važnega ponka udeležijo kmetški mladeniči. Ostro nabrušene cepilne nože je prinesiti s seboj.

Izredni občni zbor „Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani“ se vrši nepreklicno dne 25. t. m. ob deseti uri dopoldne v Marijanišču, soba št. 54. Dnevni red: 1. Izpremema društvenih pravil; 2. čebelarski zakon; 3. slučajnosti. Eventuelne predloge glede čebelarskega zakona naj se pismeno predložijo društvu.

Čilski soliter sedaj trenutno še ni mogoče uvažati, ker je zaradi neurejene valute še predrag. Kakor hitro bo kupovalna moč našega denarja nekoliko boljša, pa ga bo že mogoče uvažati. Kdor želi tiskanih navodil o uporabi gnojil, naj sporoči svoj naslov: Delegaciji proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8, II. nadstropje.

☒ Za ženske. ☒

Izpadanje las ima prav različne vzroke. Radi izpadajo lasje zaradi prehudega izmučenja živcev, po hudem glavobolu, po vročinski bolezni, če se naredi hraste na glavi itd. Da bi lasje zopet zrastle, ako je zamrla korenina, je nemogoče. Škoda je torej denarja za razna mazila, ki nam jih ponujajo s kričečo reklamo. Če pa korenina ni zamrla, tedaj pomagajo tudi priprosta domača sredstva. Zelo dobro mazilo za lase je olje, v katerem so se namakali smrekovi vršički in storži. To olje si utiraj vsak tretji ali četrti dan v kožo, ali pa si umivaj lase z vodo, v kateri si kuhala korenine navadnih kopriv. Če postajajo lasje sivi, ki jih ne barvaj, ker to navadno škoduje lasem, gotovo pa je, da postanejo nekaj časa po takem barvanju grdo progasti. Priprosto sredstvo je čaj, ali pa orehove ježice, katere namakaj še zelene v špiritu 14 dni, in sicer naj stoji to na solncu. Potem odlij špirit in si ga kani vsakokrat nekoliko na dlan ter si z njim utiraj kožo. Vmes včasih nekoliko namaži lase z orehovim oljem, da ne bodo preveč pusti. Najlepše počrni lase in utrdi njihovo rast — petrolej. Ljudje, ki imajo opravka v petrolejskih jamah, imajo vsi krasne in goste lase. Seveda je neprijeten petrolejev duh. Toda saj kmalu izgine, če stopiš na solnce ali h gorki peči, nikdar pa ne k odprtemu ognjišču. Lase si umivajmo po enkrat na mesec. Prepogosto umivanje tudi ni dobro, ker se lasje pri umivanju nategujejo in tanjšajo; tudi se mešajo in potem pri česanju dokaj izpade. Najbolje umivanje je z jajčnim rumenjkom ter z mlačno vodo. Po umivanju oteri glavo in lase in sedi na solnce, a ne na prepih. Nikdar pa ne hodi z mokro, zavito glavo spat. To povzroča izpadanje las in trganje.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujajo telo masaže s Fellerjevim pravim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 18 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. **Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska.** F.

Močete obdržati svojo lepoto? Močete imeti kakor baržun mehko kožo? Močete solčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo p o m a d o! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 9 K, No. III močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfinejšo lilijno-
:: mlečno milo 16 K. ::

Močete imeti lepo, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhaja, prerano osivenje! Zabrani plešo! 1 lonček 9 K, No. III 12 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 v.
:: :: in 3 K. :: ::

Mučijo Vas kurja očesa?

Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škatljica 4 K., velika škatljica 6 K. :: ::

Zelite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda. 1 škatlja 7 K.
Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatlja 6 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavobol in zobobol. 1 škatljica 4 K.
Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.
Najboljši parium z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatlja 11 K.
Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poština posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, ljekarnar

Stubica Donja

Elza trg Nr. 358 (Hrvatska).

Miši-podgane stenice-šćurki

in vsa gojazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot proti poljskim mišim K 7—, za podgane in miši K 7—; osobito ostra pasta za podgane K 7—; za šćurke K 7—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti nšem pri perutnini K 6—; prašek proti mrčesom 6 K; proti ušem pri ljudeh 4—8 K; mazilo za uši pri živini 4—8 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 6—.

Posilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Drobiž.

Mačka rešila človeško življenje. V Brooklynu v Ameriki je nekdo slišal v sosednem stanovanju turobno mijavkanje mačke. Ker se mu je čudno zdelo, je s silo udrl v stanovanje in našel tam nezavestno žensko, ki je pozabila zapreti plin.

Dan po smrti svojega soproga se je omožila v Chicagu neka žena Marcelia. Čisto po amerikansko.

Kako vozijo stare, zamenjane bankovce? Cestna slika. Včeraj dopoldne so stali pred glavno blagajno delegacije ministrstva financ — močni, polnokrvni konji, vpreženi v velik, odprt špediterski voz — takozvani „parizar“. Pred vozom stoji straža — vojniki-junaki z nasajenim bajonetom. Iz prostorov glavne blagajne — včeraj ni bil nikak navaj — nosi uradni sluga — močan človek v stari, uradniški kapi — težke vreče, skrbno in strogo plombirane. Stari bankovci so! Nastopajo svojo zadnjo pot! ... Pot smrti in pozabljena. Sluga v svoji vestnosti, točnosti in skrbnosti naklada. Vselej ga spremlja od blagajne do voza — vojniki z nasajenim bajonetom. Nad 20 velikih vreč nalože na voz. Voznik bič in vajeti v roke. Straža — štirje vojniki resno okrog voza in pomikajo se počasi proti podružnici Avstroogrske banke, kjer jih sprejmo v zaželjeni pokoj. Končali so svojega življenja pot...

Delna konfiskacija kapitala na Bolgarskem. Stambulinski pripravljajo na Bolgarskem zakon o delni konfiskaciji velikega kapitala. Demokratični listi ga zaradi tega zelo napadajo in mu očitajo, da ga vodijo boljševiške tendence in motivi. Listi pišejo, da stranke, ki stoje za Stambulskim, ne odobravajo teh načrtov, toda do volitev je položaj odvisen od njegove stranke.

Cvetka iz kapitalističnega vrta. Kdor še ni prepričan o dejstvu, da kapitalist vsepovsodi vidi le svoj dobiček in da mu je vseeno s kakšnimi sredstvi si pridobiva ta dobiček, naj bere v čehoslovaškem so-

cialističnem listu „Pravo Lidu“, tole verlesnično in velepušno dogodbo: „V Koletiču, na posestvu g. Fr. Bayerja je svinja povrgla več praščikov, ki jih vseh ni mogla dojeti. Naj bi tedaj gospodar dopustil, da pogine kakšno prase? Vendar ne, ko imajo pujski danes tako vrednost! Torej kaj stori gospod Bayer? Med svojimi delavkami ima dve Poljakinji, ki ravnokar dojita svoje otroke. Bayer primora tedaj te dve beli sužnji, da prevzmeta nekaj pujskov, ter jih dojita s svojimi prsi. Bayerja seveda ne briga niti najmanj, kaj bo z otrokoma teh dveh mater. Glavno je, da pujski ne crknejo.“ Dogodek je tako ostudno grozen, da bi ga ne verjeli, če bi ga ne razkril ravno „Pravo Lidu“. Ali dobro premislimo! Kapitalisti so zagrešili pred vojno in tekom vojne še vse hujše gorostasnosti. Čemu bi se spremenili po vojni? Stavimo groš, da je

oni Bayer velik pred gotovimi ljudmi, da zna prav lepo in navdušeno govoriti o narodu in narodnosti (nemški ali češki; to je zanj in za slučaj vseeno!) in da je sploh „odlična“ osebnost, ki ve o pravem času izpljuniti tudi „pravo“ psovko proti „protnarodnim“ in „ljudstvu škodljivim“ socialistom. Mi zanj nimamo drugih besed negoli: „Pfuj, svinja!“

Mali oglasi.

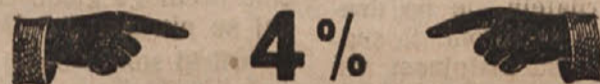
Pri malih oglaših se zaračuni vsaka vrstica po dve kroni.

Kovaški pomočnik več vseh v kovaško obrt spadajočih del, išče službe najrajši na kaki dobro idoči kovaški obrti na vodi. Pismene ponudbe je poslati na upravnništvo „Ljudski Glas“, Frančiškanska ulica 6/I.

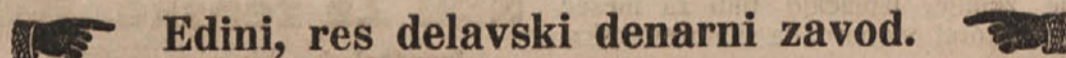
Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure
ih jih obrestuje po čistih

 4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. **Posojila** daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

 Edini, res delavski denarni zavod.

N. GOGOLJ:

(Dalje.)

Majska noč ali utopljenka.

Naenkrat se je kar od nekod vzela človek, kakšnega rodu je, Bog ve, prosil in pustili so ga k mizi. Zakaj bi ne nasitili lačnega človeka? Tudi njemu so dali palčico. Gost pa samo nateplje cmoke, kakor krava seno. Med tem, ko so ti pojedli samo en cmok in hoteli natakiniti drugega, je bilo dno skleda gladko kakor tla pri gospodi. Tašča je pritresla še; misli, gost se je najedelet in bo po manj pobiral. Ravno nasprotno: še bolj je pričel napletati in je izpraznil tudi drugo skledo! „Da bi se zadavil s temi cmoki!“ je pomislila lačna tašča; v tem hipu se je oni vzpel in omahnil. Vrgli so se k njemu — toda dihal ni več. Zadavil se je.

„Tako mu je bilo, prokletemu požeruhu, tudi prav!“ je rekel župan.

„Seveda bi, da ni prišlo drugače: od onega časa tašča ni imela miru. Komaj se znoči, se že priplazi mrtvec. Zajezdi dimnik, prokletnik, in v zobeh drži cmok. Podnevu je vse mirno in ne duha in ne sluha ni o njem; komaj pa se prične mračiti, pogledj na streho: že je sedlal pasji sin dimnik.“

„In cmok v ustih?“

„In cmok v ustih.“

„Čudno svat! Slišal sem že nekaj podobnega od rajnice...“ Tu je župan prenehal. Pod oknom se je slišal šum in teptanje plesalcev. Sprva so tiho zazvenkale strune na banduri, k njim se je pridružil glas. Strune so silnejše zagrmle — in pesem je zavihrala:

Fantje, ali ste že slišali?
Mogočni so naši župani!
Enookemu županu
muhe so se zaredile v glavi.

Nabij, sodar, župana
s stalnimi obroči!
Ošvrkaj, sodar, župana
z biči, s pasjimi biči!

Župan naš siv in kriv,
star kot vrag; pa kakšen bebec!
Izbirčem in pohoten.
Stiska se k dekletom... Bebec bebec!
In tak naj meša se med fante!
Spravimo domov te
in nabijemo po glavi in po vratu!
Za šop zlasamo te za šop!

„Imenitna pesem, svat!“ je rekel žganjar, namignil nekoliko glavo na stran in se obrnil k županu, ki je samega začudenja nad toliko predrznostjo stal ukopan. „Imenitno! Nerodno je samo, da se spominjajo župana ne ravno z blagoprstojnimi besedami...“

In zopet je položil roko na mizo z nekakšnim sladkim, milim občutkom v očeh in se pripravljalo, da bi še poslušal, ker je pod oknom grmel smeh in kriki „znova! znova!“

Ostro oko bi v tem trenutku takoj spoznalo, da osuplost župana ni dolgo zadrževala na istem mestu. Tako dovoljuje samo star, izkušen maček včasih, da bega neizkušeno miš okolu njegovega repa, med tem pa hitro zida načrt, kako bi ji prerezal pot v luknjo. Še je bilo edino oko županovo uprto na okno, ko je že njegova roka, ki je dala znamenje desjatskemu, držala za leseno kljuko v vratih, ko se je naenkrat na ulici zagnal krik... žganjar, ki je k velikemu številu svojih lastnosti pridružila še radovednost, je hitro nabasal svojo pipico s tobakom in zbežal na ulico; toda malopridneži so že razbežali.

(Dalje prih.)

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva
in urade. Najmodernejša pla-
kate in vabila za shode in
:: veselice. ::

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za ti-
skanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.